

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Christian Knudsen
Familien Hansen
paa
Østerholm mølle,
Egen sogn

99.9 HA 59 kn

1956

Familien Hansen paa Østerholm mølle

.....

Egen sogn.

efter Christian Knudsens samlinger til
en familiehistorie, III. del, side 170-181

Afskrevet med tilføjelse og alfabetisk

Navneliste

ved Christian Maibøll

GENEALOGISK SAMLING

Jejsing 1956

Familien Hansen paa Østerholms Mølle

Møllens karakteristiske Navne

Den kaldes bnaas Østerholms Mølle, forai den ligger paa denne gaards grund, Møllebøgen, forai den laa noraligst i Egen sogn, og Igebjergs mølle efter bakken, paa hvilken den er opført.

"Rambes Vandmølle"

Førend den blev oprettet som en vejmølle laa der her en Vandmølle i denne egn ved Rønbækken lidt inde i skoven paa Bommelund marker. Der findes endnu tydelige spor af dens beliggenhed der paa stedet. Banken i nærheden kaldes "Abilagaarsen", og enkelte vilde øbletrær findes her indtil ior isen var tilbage. Møllen selv kaldes "Rambes mølle", hvad der dog vist ikke er andet end en forarejelse af Rønbæks mølle. Der fortælles, at den hed smulees efter den sidste møller, som hed Rambe, og at den blev nedlagt og gjort gaa, forai han og hans kone havde staaet en bispekammer ihjel, som overnattees der, og tilvandt sig hans penge og varer. Men denne iorbrydelse blev opaaet. Mølleriolkene rik aeres iortjente straf, møllen gik ind, og Østerholms vejmølle blev oprettet i stedet ior. Sagen kan godt have sin rigtighed, blot vi des det ikke, naar det er sket. Dog kan grunden til dens nedleggelse ogsaa være den, at møllen har manglet tilstrækkeligt vand om sommeren. Paa en bjælke i Østerholms gamle mølle findes aarstallet 1661. Man har ment, at den skulde være oprettet i dette aar. Den er dog elere, allerede 1660 findes den anført som en vejmølle hos Danskwerth i hans "Landesbeschreibung" der Herzogthümer Schleswig und Holstein, og endnu tidligere nævnes Igebjergsmøllen 1634 i tienderregister ior Notmark sogn. Da Hans Blome 1684 solgte Helvedegaard til hertug Hans den yngre, omtales i baen Helved ogsaa Peter Møller, der aarlig yder 2 1/2 ørt. byg og 2 1/2 ørt. havre samt "vor den bohmoir" i mark 6 skilling. og blandt kaaserne nævnes Jørgen Fisker bey der Mohle, der aarlig yder 1 mark. Det er maaske den elere vandmølle her nævnes. Dens oprettelse som vejmølle ligger derior vist mellem 1684 og 1634. Maaske staaer dens oprettelse i forbindelse med Østerholms uvidelse under hertug Hans. Før denne tid er den rimeligvis ikke, thi da vilde den have ligget uden ior gaardens grund. Men da den lige indtil 1768, da gaarden blev udparcelleret, laa i et hjørne af kobbet "Møllebjerg", saa den være oprettet efter den tid, da Østerholm blev uvidet til en større gaard, maaske dens aniggelse er sket ikke ret længe efter den store gaards trangte til en ordentlig mølle. Man kan antage tiden omkring 1600. - Indtil 1694 var den en iorpaftningsmølle, derimod blev den i dette aar overlaet den daværende møller i arveiorpafning af hertug August til Flon-Norborg. Den var indtil et par aar siden en bokmølle eller stubmølle, og rik ved større reparationer det forngene tømmer leveret af regeringen og uavist i skoven. Denne rettighed blev afløst ved den nye mølles opførelse. Møllen selv ligger paa Østerholms grund og hører egentlig til Egen sogn. Stedet eller huset er den imod altid blevet regnet som et Hellebo-indersted. Marken paa den anden side skal efter et sagn være skænket i iadergave til stedet, og synes at høre til Mundsløv mark. Det er rimeligt nok, at denne mark iørst senere er kommet til, ellersat stedet var oprettet; thi ellers var det vistnok straks blevet regnet ior et kaad og ikke ior et indersted, da den er paa flere tænder lund. Huset, som smulees er regnet til Helved, har altsaa fra iørste tid af hørt til Notmark sogn. Den langtovervejende del af jorden, som nu hører til stedet, er parcelljora fra Østerholm og regnes altsaa til Egen sogn.

De iørste møllere paa stedet

1634 til 1666 nævnes Christen Petersen som møller paa Igebjerg mølle, 1666 - 68 nævnes Peter Møller, 1669 og iølgende aar staaig Christen Petersen. Jeg antager, at Peter Møller er iaderen, der endnu har levet sammen med sønnen og derior ved en iøjtagelse er anført

sten de nævnte aar. Derfor kan rækken angives saaledes:

1. Peter Møller, der har været møller i aar 1634 og endnu lever inatil 1688 hos sin søn.
2. Christen Petersen nævnes i aar 1634 - 91 som møller paa Igebjergsmølle. Han døde 1690 paa Hørremøllen. 1699 blev Christen Møllers datter af Hørremøllen begravet. Han har aarlig ydet præsten i ti ender : 2 skepper byg eller betaler med malt. I kirkebogen kaldes den gerne Hørremølle, i regnskabsbogen derimod Igebjergsmølle. Det sidste navn er det sidste.
3. Fra 1691 - 1704 nævnes Niels Christensen som møller her paa stedet. Han var en søn af Iornanden og kaldes ogsaa blot Niels Møller. 1694 overlod hertug August til Flön-Norborg østerholms vejrmølle til møller Niels Christensen i arverorpagtning paa det vilkaar, at han aarlig til den hertugelige kasse skulde betale 24 rdl. courant og holde møllen i god stand med sten, jern, tømmer, brædder, sejlbug m.m. Kan han ikke betale den aarlige afgift, eller møllen børsømmes paa en uorsvarlig maade, skal han ikke blot erstatte skaden, men kan ogsaa privilegiet tages fra ham. Som tvangsgæster henlægges til denne mølle og Egenmølle hele Igen sogn og byen Hellwitt med saamlige beboere, kvaedere og inderster. Efter skik og brug har mølleren ret til at malte af enhver tønde og skæppe korn, Han skal hvert aar have sin part af de møllepenge, som aarlig høves paa antestuen. Da det er Iorbundet med store vanskeligheder for mølleren at Iorskaffe sig det svære tømmer til reparationer af møllen, lover hertugen, at det svære tømmer, det være sig af eg eller bøg, skal blive ham uvist i de hertugelige skove, hvorimod han selv skal bekoste arbejdet. Derimod skulde de Ilergæsterne være Iorpligtede til at køre sten og træ til møllen.

Dateret østerholm den 4. mai 1694

Hertug August.

Niels Christensen har maaske haft svært ved at staa sig, thi 1704 solgte han østerholms mølle til den Iølgende mand. Han flyttede til Helved, hvor han nævnes i den Iølgende tid og døde som Niels Møller i Helved 1717. Han havde Iølgende børn, der er Iøste paa møllen i tiden fra 1690 til 1700 : 1. Christen; 2. Jens . 3. Niels. 4. Anna Marie.

C h r i s t e n H a n s e n
.....

stamfaderen for den senere familie, er Iøst i Vestermølle ved Norborg den 22. september 1678.

Hans Iader , Hans Christensen, var Iøst 1643 den 13. december paa Gammelgaardens vandmølle og var 1677 kommen i ægteskab med Karen Simonsdatter , en datter af Simon Henriksen Møller i Vestermølle, hvilken han altsaa Iik i Iorpagtning med konen. Den 8. juli 1709 døde Hans Christensen i Vestermølle i en alder af 66 aar, og den 17. marts 1732 døde hans enke Karen Hansens eller Karen Simonsdatter i Vestermølle i en alder af 80 aar. De havde otte børn, deriblandt kunne Iølgende mærkes :

1. Christian Hansen, møller paa østerholm;
2. Simon Hansen, Iøst den 25. marts 1682, blev 1718 gift med Christen Jensens Møllers enke Dorothea Christine Ruolfs i Berendsmølle, hvorved han Iik denne mølle. Han døde 1761 gl. 80 aar. Fra ham nedstammer beboerne Simon Dam i Brandebøl.
3. Hans Hansen Møller, Iøst den 10. august 1684, død 61 aar gl. den 28. august 1745. Han blev møller i Vestermølle, og fra ham nedstammer den hele slægt i Vestermølle og sognen Peter Frederiksen med familie i Hagenbjerg.
4. Matthias Hansen, Iøst den 4. august 1694. Skolelærer i Holm, hvor han virkede i mange aar som en meget dærlig lærer.

En søn af Matthias Hansen blev lærer i Broballe.

Christian Hansen.

Købte den 1. april 1704 "Egebergs Mølle" ved Østerholm af møller Niels Christensen for 107 mark lybsk og 1 tønde malt. Til vitterlighed har fogeden Jørgen Klænsen paa Østerholm undertegnet den mellem begge parter oprettede contract. 1727 den 30. juli har kong Frederik IX stadsfæstet arveforpagningskontrakten for Igebjergsmølle for møller Christian Hansen og mandlige arvinger. Østerholm var bleven kongelig paa ny 1728. Anno 1713 døde Maren Møller paa Hørremøllen, hvis det ikke er hans hustru, er det maaske snarere hans eneste søster Maren Hansdatter af Vesterhølle, der fødtes 1687. - 1749 døde Christian Hansen paa Østerholms mølle, gammel 71 aar. MAK:

- 1) Kirstine Sophie, født 1708, døbt den 2. advent og holden over dødbogen af amtforvalter Peter Poulsens frue paa Nørreborg. Anno 1719 døde Christian Hansen Møllers barn paa Hørremøllen. Det maa være denne datter.
2. Hans Christensen, Isaacens eftermand, født 1712, døbt den 14. februar og holdt over dødbogen af KAMM Klaus Blytækker i Gudstrup (paa Laurits Miangs sted)

Hans Christensen.

Fik 1747 den 2. maj kongelig stadfæstelse paa sit privilegium (Arve). - Han var bleven gift i Notmark i tiden mellem 1730 og 1743, da der ingen kirkebog er bevaret for dette tidsrum. 1766 døde hans hustru, hvis navn ikke nævnes, men hun maa rimeligvis have været Mik. Ernst Andersens søster, da den følgende mand, møller Christian Hansen, kaldte demne mand sin morfæder. Da hendes ene søn datter kaldes Kleopatra Eliza Sabath, er det temmelig sikkert, at det har været hustruens navn, og en søster af dette navn havde netop Mik Ernst Andersen. At Hans Christensen er i svegerskab baade til Mik. Ernst Andersen og til Thomas Jessen ved Fynshav, er klart nok ogsaa efter kirkebogen, da de jævnlig har været fædrene ved hverandres børn. Af konens familie maa ogsaa følgende personer have været: 1745 døde Jes Hollenæsers kone paa Østerholms mølle og aaret efter Jes Hollenæsers fra samme mølle. De har rimeligvis været konens bestefædrene.

1768 den 19. maj blev Hans Christensen gift anden gang med Katharine Jørgensdatter af Gammelgaard. Hun er formodentlig en slægtning af forpagter Nicolai Frants Brodersen paa Gammelgaard. Hun døde 1769, og 1772 døde Hans Christensen, møller paa Østerholms mølle i en alder af 60 aar. Han havde følgende børn:

1. Kirstine, født 1744, holdt over dødbogen af gartnerens kone paa Østerholm; fædrene: Thomas Jessen ved Fynshav og Madam Brodersen paa Gaarden Øvelgynne (Kathrine Mogensen)
2. 1745 blev hans søn Christian født, holdt over dødbogen af mandsk. Kesselring paa Lillehølle. se nedenfor III
3. 1761 blev hans datter Anna Sophie født og holdt over dødbogen af gartner Steffen Petersens hustru Kirstine paa Østerholm.

Christian Hansen

søn af formanden og født 1745. 1775 blev han gift med Margaretha Leymann, en datter af skibskaptajn Christian Leymann i Asserballekø. Hun havde i flere aar tjent som jomfru hos amtforvalter, justitsraad Ambaers i Nørreborg. Ligesom Christian Hansen selv var beklædt med den gamle Mik Ernst Andersen, ejer af Østerholm, saaledes var hans kone Margaretha Leymann ogsaa paa sin side noget i slægt med Madam Andersen, der ligeledes var fra Asserballekø. Den 8. maj 1783 fik møller Christian Hansen tilladelse til at anlægge et grubbeværk i møllen med en aarlig recognition til kongens kasse paa 2 Rd. Dog måtte han i ingen henseende nævne nogen tvangsret mod sine møllegæster med hensyn

til denne slags varer." 1790 havde han en strid med de Østerholms parcellister, der nægtede ham at gøre møllekørelser, hvilket var blevet dem pålagt i betingelserne ved gaardens salg. De parcellister nægtede at køre, indgav han en klage til Amtshuset, og den daværende amtmand baron v. Pechlin, betalede dem 4 henhøls til conditionernes § 3 at præstere det forlangte. Parcellisterne nægtede sig fortsat og antog en advokat Ekhusen i Slesvig at føre deres sag. Han skrev for dem en meget forestilling til det kgl. rentekammer, hvori de foresvarede deres vægring og henviste til det uholbare i at berambe sig på hin, der var arrattet i altsor vage og løse udtryk. Resultatet blev, at parcellisterne irentelig var iri for kørsler af den art. Mølleren kunde det være det samme, da lenets bønder vedblev at yde deres kørsler. 1800 havde han en strid med knebterne og indersterne i Elstrup, som ikke vilde deltage i vejens vedligeholdelse over Holmberg. Mølleren var interesseret heri, da vejen ogsaa var en møllevej. Amtmand Døring meddelte dem, at de i lighed med de andre parcellister forholdsvis skulde deltage i vedligeholdelsen af vejene på Østerholms grund. 1806 klagede han til Amtshuset over, at kromand Christian Iversen på Østerholm og kromand Daniel Christensen Bützau i Katryd malede deres brændkorn på hestekværn, som de havde anskaffet sig. Amtmand Linstow gav mølleren ret og lod udgaa et forbud mod at male deres brændkorn selv under trusel af en pengebøde. Christian Hansen var ude om sig og øgede stedets areal betydeligt. Omkring 1790 købte han parceljord ved nedleggelsen af Jens Jensen Rerråtsens sted på Holmberg eller Nyledsberg. - 1818 købte han af gartner Peter Petersen på Østerholm i Møllekebbel 6 ta. 1 skj. 3 R. a 320 kvadratroeder for 1400 rd. eller 2240 rbd., selv. 1817 havde han i Torvejen af Østerholms parceljord 6 ta. 6 skjæpper, som stedet nu var på 14 ta. 7 skj. 3 R. Torvaen husk der fra gammel tid laa ved huset og hørte til stedet. Han havde ogsaa købt en større pædel af Frederikshøj og gjalet der en velstaaende mand. Han var altid en god ven af den gamle Nikolai Ernst Andersen og vedblev at staa i et godt venskabsforhold til Johan Peter Knudsen og hans hustru. Han gav stedet til, at de fik stamparceellen Østerholm og raadede Knudsen meget til at udrydde gaarden. Han kunde nok undertiden være lidt "buf" å sin irentreden, men var ellers en meget iorsurtig, eygtig, brav og retsindig mand. Hans hustru var en meget vakker, mild og venlig kone, der altid var særdeles god mod trængende folk, hvilket præsten J. Hansen i sin ligtale over hende bemærkede "var almindelig bekenat iblanat alle, skønt han som en irented, der nylig var kommet til stedet, ikke havde kenat hende personlig". 1817 trak Christian Hansen sig med sin hustru tilbage på airtagt, hvilket var det lille airtagts hus til stedet er bygget. Her aade Christian Hansen, airtagtsmøller på Østerholm, 1823 den 21. december i en alder af 79 aar. Hans hustru overlevede ham i flere aar, og 1831 den 3. december aade Margaretha, enken efter Christian Hansen på Østerholm, 61. 83 aar.

De havde følgende fem børn :

1. Anna Hansen, født 1776. Hun blev gift med Jakob Dreier af Elstrup, der i en del aar havde tjent på møllen. De købte et parcelsted i Østerlund ved Moraberg, som laa umiddelbart ved landevejen lige ved inkerslen til byen. Da de ingen børn havde, tilfaldt Torvaen Familien på begge sider. Stedet købtes af Dr. Bekermann, der foretog det med Tangholm.
2. Hans Hansen, født 1778, fik møllen - se nedenfor næste afsnit
3. Christian Hansen, parcellist på Frederikshøj, sædvanlig kaldet Christian Møller, gift med Mette Kirstine Johansen, datter af parcellist Christian Johansen på Østerholm. Deres søn Christian Hansen Møller fik Kærsens Sted på Frederikshøj, var gift med Anne Marie Moes, datter af gaardejer Christen Hansen Moes på Bjerget i Elstrup (guldbryllup 26. juli 1894) af deres børn anføres følgende : a) Christian Hansen, fik stedet; b) Ellen Hansen, gift med datteren Christen Hansen Moes,

- gaard ejer i Elstrup; c) Kirsten Hansen, gift med Nikolai Maassen, gaardejer i Skærtort paa Hundsløv mark.
4. Eleonora Elisabeth Hansen, født 1779; hun var gift med Boelømand Jakob Hansen Møller i Sassegaard. Da hun ingen børn havde, skulde hun ved sin død arves af sin familie. Hun gik i de sidste aar af sit liv i barndom, hvorfor hun kom op til sin broderdatter, madam Berg paa Østerholms mølle. Her døde hun 1858 den 9. december i en alder af 80 aar.
5. J. E. S. H A N S E N, ejer af Frydenaal ved Helved.

se det særlige afsnit om "Frydenaal"!!!!

H A N S H A N S E N
.....

Hans Hansen, søn af Iormanden, er født 1778 og blev 1809 gift med Kathrine Christiane Minselbjerg. Hun var født den 1. august 1792 ved Fynshav, hvor hendes fader Jørgen Minselbjerg eller Mintbjerg var skibskaptajn. Denne mand var født paa et boel i Mintbjerg og havde som sømand optaget sit navn efter denne sin fædeby. Sin navigation havde han lært af student Franck, der boede hos sin moder i Hørup kapellani og 1788 blev myrædt af sønnen Jacob Hansen Grav i Hørup samme dag, som biskop dr. Tønne Bloch var paa visitats i Hørup. Siden bosatte han sig ved Fynshav, hvorfor han i mange aar vedblev at sejle som kofariskaptajn, og da han var heldig, samlede han sig en lille formue. Blandt hans andre børn skal her nævnes følgende: a) JAKOB JAKOBSEN MINTBERG, bosat ved Fynshav, kofariskaptajn og gift med Christiane Christensen af Letting; b) Eleonora Elisabeth Mintberg, gift med gaardemand Klaus Jakobsen Blom i Sjellerup; c) Margaretha Mintberg, g.m. skibskaptajn og senere købmand Bütsow i København. Gennem hende blev familien besvogret med skibsreder Giese i København.

Anmærkning ved Chr. Maibøll: Skibskaptajn Jørgen Jørgensen Mintberg fødtes i Mintbjerg 1786, døbt palmesøndag, konf. 14 1/2 aar gammel, som søn af Gaardejer Jørgen Andersen (1702-1765) og hustru Karen Hansdatter Kama (1719-1789). Moderen blev gift anden gang med gaardejer Hans Nielsen Sørensen fra Majbøl, efter hvem stedsønnen Andreas Jørgensen overtog gaarden den 6. august 1784. Gaarden ejedes 1858 af Jørgen Jørgensen, formentlig død den 8. maj 1943.

Da faderen ikke straks vilde arstaa mollen, boede Hans Hansen i nogle aar fra 1809-1817 paa parcelstedet paa Frederikshøj, og da han sidstnævnte aar overtog Østerholms mølle, fik hans broder Christian Hansen igen stedet paa Frederikshøj. - Hans fader Christian Hansen havde til sin tid lånt parcellist Paul Jørgensen alm. kølet Paul Lambjerg og dennes søn Jørgen Poulsen paa Østerholm 400 ral. courant eller 640 rbal. sølv paa en almindelig veksel. Denne familie boede paa det saakaldte Skomagersted paa Østerholm, og da Jørgen Poulsen drev hestehandel, havde mølleren forstrakt ham med penge. Paa en rejse i Fyn fandtes Jørgen Poulsen 1822 hængt ved et træ i nærheden af byen gamle Stenaerup i Vester Høisinge sogn. Han formodedes at være myrædt og berøvet sine penge. Men det er for resten aldrig blevet opklaret, om han havde gjort det selv eller var myrædt af andre. Hans sted paa Østerholm, gik nu til konkurs, og møller Hans Hansen arveløste ogsaa sine krav paa boet. Da der ved aeres mellemværende var blevet afdraget 207 ral., havde han endnu 433 ral. 3 skil. tilgode. Da Poul Jørgensens ~~hustru~~ enke og datter Kirstin (Eskens navn Maria), gift m. hyreindeerste Hans Christensen Nymann i Myrholm paastrød, at pengene var blevet betalt, gik det til proces. Advokat Johannsen fra Sønderborg førte sagen for mølleren, mens de andre valgte Hinrichsen, Gramsten, til deres sagfører. Processen stod paa i flere aar fra 1822-24, og det blev til sidst bestemt, at Jørgen Paulsens arvinger skulde staa inde aeres udsagns sandhed ved ed. Møller Hans Hansen forlangte, at en præst, enten pastør Schwensen fra Notmark eller Ahlmann fra Guderup skulde være

til stede ved casaklæggelsen for at kunne lægge veckommende sagens alvor paa hjerte. Som segnepræst blev det bestemt, at pastor Schwensen skulde være til stede. Dog moderen og de to døtre aflagde ed paa, at pengene var betalt, og dermed var sagen tabt for mølleren. Moderen og Kirsten Nymann var et par irvække iruentimere, men der fortælles, at den anden datter en dag kom op paa møllen og bød Hans Hansen om at møde sig ude ved Bostedehøved, hvor hun havde noget, hun gerne vilde betse ham. Han gik ad derud til den fastsatte tid, og nu bød hun ham unda der mange tæarer om at forlade hende sin syna. Hun erkendte sin uret, havde ingen ro paa sig, i ørens han havde tilgivet hende; hun var bleven overtalt dertil af de snare. Han tilgav hende vel, men dog argrede den hele historie ham meget, da det i folks øjne ligesom kastede en skygge paa ham, der jo var en ærlig, brav og retsindig mand.

Den uhyggelige proces volate vistnok hans tidlige æg. Den 27. marts 1826 døde Hans Hansen, møller paa Østerholm, kun 48 aar gammel. Han var af natur noget stille, men han kunde nok tale for sig, sikk han først munden paa gang. Da barnene enanu ikke var saa viat, blev hans enke siddende for stedet en del aar, og som en snile og dygtig kone styrede hun godt for det hele. 1840 trak hun sig tilbage paa artaget og overlod stedet til sin eldste søn. Her henlevede hun en glad og rolig alderdom indtil 1871, da efter et kort sygeleje den 29. marts døde Kathrine Christine Kindsbjerg, enke efter møller Hans Hansen paa Østerholm, gammel 78 1/2 aar. Hun var en sjælden vakker kone af et meget livligt temparement. Selv i saa høje alderdom vedblev hun at være lige munter og livlig, iula af spøg og latter, altid i et godt humør og med et åbent hjerte for alt, hvaa der var godt. Hun kunde ligesaa godt more sig med barnene og de unge som underholde sig med de eldte, og som hun altid selv havde nok at tale om, saaledes holdt hun ogsaa nok af, at andre aflagde hende et besøg og forarev tiden med nyttig samtale. Hun var meget dankssindet og vedblev at følge de politiske begivenheder med interesse, havde derfor altid et godt haab, derhos var hun gæstfri, rettænkende og godgørende, hvorfors hun ogsaa var mindelig agtet og ærholdt i sin hele kreds. Hun havde altid været i besiddelse af et godt helbred, men da Frydendal brændte om vinteren 1870 - 71 gav den første skræk horever anledning til, at hun skrankede den sidste vinter. I marts maaned var hun for det meste syg, og den 29. marts døde hun, savnet af mange eldte og yngre i familien samvelsom sine mange bekendte. De havde ialtsaa barn : 1 - 3.

1. Christian Hansen, født paa Frederikshøj den 20. november 1810, fik møllen og stedet . Se nedenfor III
2. Jørgen Hansen, født paa Frederikshøj den 19. december 1814, blev 1846 gift med Inger Margaretha Møller, enke efter parcellist Nikolai Knudsen Vogelsang til Bommelund, først søttemand og siden ejer af Rommelund . Se denne slægt (Vogelsang) II. del , side 7 !!!!
3. Marie Margaretha Hansen, født paa Østerholm den 21. november 1817 blev den 6. maj 1842 gift med Christian Hansen, ejer af Frydendal ved Helved

Se afsnittet om Frydendal nedenfor !!!

C h r i s t i a n H a n s e n
.....

blev som nævnt født paa Frederikshøj i Notmark megn den 20. november 1810, hvor hans forældre dengang boede. Han var kun 16 aar gammel, da hans fader, Hans Hansen, døde, men efterhånden, som han blev eldte, forstod han møllen i forening med brøderen Jørgen Hansen. I den unge alder havde brøderne ligesom de fleste unge karle der paa øgnen lyst til krybskytteri, og det gik tit løs, for at spille de hertugelige jægere et puds. 1840 tog han med stedet af moderen og blev samme aar den 20. november gift med Dorothea Marie Hansen, en datter af Jes Hansen ejer af kroen Frydendal ved Helved, hvor et stort bryllup holdtes. Han var hans søskendebarn og født den 1. februar 1819. Han var en god brav

dansk patriot, der oplevede krigen 1848, men døde under denne 1849 den 25. december i en alder af 39aar. Da der ikke var børn i ægteskabet, havde han ved testamentet innsat sin kone til universalarving, og som en følge deraf blev enken siidende for sønnen, indtil hun 1861 den 11. december atter traante i nyt ægteskab med

L a r s K j e l d a s e n E r i k s e n

1861 til 1868
af Jylland; denne mand, der havde deltaget i krigen 1848 til 1861, havde ligget i kvarter i Håndsløv det meste af vinteren 1860. Han var født 1820 i marts paa Sigsgaard i Jetsmark sogn i Venstyske. Hans fader Erik Christensen var ejer af denne betydelige bondegaard og havde tidligere i flere aar været landstingsmand. Lars Kjeldsen fik et meget smukt skudsmaal af sin sognepræst Chøl, da han rejste herved til Als. Hans roses heri navnlig for sin gudskyld og fromhed. Han var en vel belært, dygtig, brav og retskaffen mand, der i de 40aar, han levede her, gjorde sig meget aholdt. Men desværre gik han altfor tidlig bort, da han efter en stærk forkølelse fik mavebetændelse og døde efter et kort sygeleje. De levede meget lykkelig sammen, saavel derior som ogsaa fordi han var en gudskyldig, forstaaelig og elskelig mand, blev hans tidlige bortgang meget beklaget. Et stort følge viste ham den sidste sere. Mange var indbudne, hans forældre var kommen herved i den sorgelige anledning. Hans minde vil leve i velsignelse i menigheden, der har tabt i ham et hæderligt medlem". (Præstens ord i kirkebogen ved hans død).

2 børn, som omtales efter det næste afsnit !!!

J ø r g e n B e r g
..... (1869 - 1864)

Anno 1869 den 24. februar blev i huset ungkarl Jørgen Berg g.m. enken Dorothea Marie K. Hansen paa Gøsterholms mølle. Han var født 1836 den 18. januar i Brandebøl, hvor hans fader Jørgen Christen Berg var møller, og havde i flere aar bestyret møllen for hende. Han var næsten altid svagelig, gjorde sig for at styrke sit helbred en sommer en rejse til Tyskland, hvor han i længere tid opholdt sig i det saksiske Svejts; men han døde allerede den 6. september 1864 i en alder af 28 1/2aar. Da hun var en meget fornuftig og dygtig kone, saa hun selv som enke for styret af møllen indtil april 1878, da hun tog paa arvtogt og overled stedet til sin søn. Med sin anden mand havde hun, som nævnt, to børn:

1. Maren Christine Eriksen, født den 18. oktober 1862

2. Christian Eriksen, født den 10. oktober 1866 - se næstenfor !!!

C h r i s t i a n E r i k s e n
.....

1868 den 16. juni var han sammen med sin søster og kusine Line Hansen af Katryd paa besøg i Svendstrup kro, hvor kroherrens kone Ellen Berg var en søster af hans afdøde stedfader, og med til et "Fittesgilde de" i byen Svendstrup. Dette gilde har navn efter St. Vitus og holdes den 16. juni endnu i enkelte byer i Hørreherred. Dagen efter den 16. juni kørte kroherren dem et stykke paa vejen igennem skoven, da de atter skulde hjemad, og hans kone og datter var ogsaa med. Hans heste var temmelig sky, da han havde for vanske at spænde dem altså slappe for vognen, og derfor var de renet flere gange, især naar vognen med ad bakke løb ind paa dem. Han kørte ned gennem Himmarsk, og da han fra landevejen en rask kørte ned ad vejen til denne by, tog hestene atter magten fra ham, og da man ved det skarpe hjørne drejede ind i byen, veltede kusse-vognen. Hestens slup fra vognen og for ad skoven til. Desværre kom flere af selskabet slaaet aistod. Kroherren selv fik ingen videre skade. Christine Eriksen blev staaende paa benene, men kroherren og hendes datter blev slaaet forslaaede og fik flere lemmer brækkede. Christian K. Møller derimod blev kastet over paa brystene ved et hus og fik hovedet og hjernen knust. Da man rejste vognen over ende, efterat have

faaet alle de andre i hus, opdagede man til sin forfærdelse endnu et menneske liggende som død. Det var Line Hansen fra Katrya, hven ingen i den almindelige forvirring havde tænkt paa. Hun var som lamslaaet af det sterke stød, saa hun i fem dagn laa som død og uden beviisthed. Men da denne tid var omme, kom hun sig igen temmelig hurtig. Hun var blot blevet lamslaaet uden at have lidt skade paa sine lemmer. Et held var det, at hestene kom fri af vogner, da de ellers havde slæbt hende til døde. Det var en sørgelig tilfælde for den stakkels moder, da hun straks fik Hæmsretning om ulykken og troede sin søn død. Men til stor glæde for hende viste Dr. Carstens her sinuelighed som læge, thi efter flere ugers forløb kom han igen saa vidt, at hun kunde komme hjem og becredes dag for dag, uden at hans forstand havde lidt skade. Dog vedblev der endnu et helt aar at stikke smaa ben frem af hovedet, som skulde tages ud. Han har vel saaledes 10-16 smaa ben, som efterhaanden bultede ud. 1871 blev han konfirmeret, gik et aar i Flensborg skole, opholdt sig et aar paa Lysholm og har siden været i Jylland for at sætte sig ind i mølleriets. 1878 i april tog han laad stedet, byggede en ny mølle og fik en erstatningssum ubetalt af regeringen, for at den irentiaige ret til at kunne faa tømmer udvist i skoven kunde blive afløst. Den 20. april 1879 blev han gift med Sophie Margaretha Bonefeldt, en datter af gaarmand Peter Bonefeldt og hustru Marie Kathrine Blad i Tandslet. BARN:

Lars Nielsen Eriksen, født den ... 1880

F r y d e n d a l

Omtrænt 1690 nævnes Frydendal i Notmark sogn i et latinsk digt over Als, skrevet af præsten Christian Müller i Asserballe. At det allerede dengang har været et smukt og venligt sted, kan ses deraf, at han i Frydendals beliggenhed ved Helvede ser en forbindelse mellem himmelen og helvede. Han sigter ogsaa til saugleriet her paa kysten, naar han siger, at Charons bane ligger om natten ikke skygger, men heste, tyske Oxer m.m., hvoraf saales rigdomme. - 1719 nævnes Frydendal første gang i kirkebogen.

AI flere ejere kunne mærkes :

1. Peder Kromana
.....

Anno 1707 døde Peder Kromana i Helvede. Han er fader til

2. Hans Pedersen Kromana.
.....

Anno 1690 til 1730 nævnes Hans Pedersen Kromana, ogsaa kaldet Hans Pedersen Frydendal efter stedet. 1696 den 13. juni blev Hans Pedersen Kromana af Helvede trolovet med Kathrine Hansdatter af Lillemølle. De blev gift 8. søndag efter trinitatis samme aar. Hun var en datter af Hans Møller paa Vanemøllen i Lillemølle, der døde her anno 1689. (Notmark sogn). Hendes søster Maren Hansdatter var gift med krammer Simon Steffensen i Svanstrup, og den anden søster Anne Sophie Hansdatter var gift med 1) Rasmus Christensen Møller, 2) med Hans Christensen Blytækker af Guderup, begge vanemøllere i Lillemølle. Fra den sidste nedstammer familien Witke paa Hjortholm og familien Jesen paa Halbølgaard. Fra denne Hans Petersen nedstammer uden tvivl den følgende familie:

3. J e s H a n s e n
.....

blev født 1787 paa Østerholms mølle (se side 6); han var en søn af møller Christian Hansen og hustru Margaretha Leymann og var opkaldt efter den gamle Jes Christensen Juhler, gartner paa Østerholm. Den 3. november 1816 blev Jes Hansen gift med Ellen Hansen i Frydendal. Hun var en datter af gaarmand Hans Petersen i Helvede og hustru Marie Klausen fra Frydendal. Han var født den 26. oktober 1794, og da

hendes møster i Frydenaal ingen børn havde, blev hun opdraget her og fik stedet efter de gamle. Gamle Jes Hansen og hustru var meget agt- værdige folk, navnlig var hun en meget dygtig, klog og forstændig kone. Det egentlige krevsen holdt de ikke meget af, derimod tjente de for en del deres kornue ved brænderiet; en betydelig afsætning af deres brændevin havde de til Fyn, dog var den ogsaa søgt her paa Øen, og den Frydenaals brændevin var kendt i ry. Sen i senere tider plejede ogsaa i deres tid mange fra Sønderberg og fra andre steder her paa Øen om sommeren at gøre skovture til Frydenaal, der var kendt for sin yndige beliggenhed. Jes Hansen lod i sin tid have anlagte i en terrasse op ad bakken til skoven. Han drev ogsaa en ikke ubetydelig kornhandel. 1842 gik han paa arftøgt, i de sidste år gik han i barnsøm og døde den 28. januar 1864 i en alder af 76 1/2 år. Hans enke Ellen Hansen døde først den 11. september 1879 i en alder af 85 år. Hun vedblev at være rask og sanssirik lige til det sidste. De havde tre børn: 1 - 3.

1. Christian Hansen, født den 12. november 1816, ejer af Frydenaal se næstenior !!!
2. Dorothea Mathe Hansen, født den 1. februar 1819. Hun blev den 20. november 1840 gift med mester Christian Hansen paa Søsterholm mølle - se side 6 - 7 !!!
3. Hans Hansen, født den 1. november 1820. Den 23. juli 1847 blev Hans Hansen af Frydenaal gift med Margaretha Elisabeth Bütsen, en datter af gaardejer Peter Jakobsen Bütsen i Katryd, hvor hun var født den ... 1826. Med hende fik han hint søel i Katryd, som han har ladet nyt opbygge. De har følgende børn:
 - a) Elline Hansen, født 1848, ugift
 - b) Peder Hansen, født 186.

C h r i s t i a n H a n s e n
.....

er født paa Frydenaal den 12. november 1826. I et par år opholdt han sig i pastor Jørgen Hansens hjem i Notmark (den senere biskop) for at forberedes til studeringen, men da han ikke havde lyst til at gaa den studerende vej, kom han atter hjem og tog 1842 imod sin faders sted. Samme år den 6. maj blev han gift med Marie Margaretha Hansen fra Søsterholm mølle (se side 6). Christian Hansen købte i træerne gaardmand Peter Hansens søel, der laa ved siden af Frydenaal, hvorved han øgede sit areal betydeligt. Han har været en dygtig og anset mand, og i en række af år var han medlem af herredsrådet for Sønderherred. Da han har været en brav dansk mand, fik han ikke blot straks efter krigen eksekution, men har ogsaa jævnlig været valgt til forskellige heders- og tillidsposter. Udrustet med en god forstænd og af en livlig, selskabelig natur, har han været søgt og godt lidt af mange. Hans kone har derimod været meget stille og tilbageholden men ikke aestemindre været en dygtig kone i sit hus, som hun ogsaa har været brav og retskaffen i al sin vandel. Da hans sønner fra 1867 af paa grund af militærvesenet maatte lade sig udskrive som danske undersatser og i Flem skuleopholde sig i Danmark, tænkte han en tid stærkt paa at sølge og flytte til Danmark; men da sagen for de udskrivne blev erandret 1872 og de nu frit kunde opholde sig i hjemmet, slog han sig atter til re. 1870 i december brændte Frydenaal om natten klokken et uden at det nogensinde er bleven oplyst, hvorledes ilden var opkommen. Det var med nød og næppe at familien krelste sig ud af det brændende hus. Om sommeren 1871 blev det atter opført i sin nuværende stil. 1876 overlod han stedet i forpagtning til sin søn Hans Hansen og tog bolig i Hørup kapellani, da hans møser endnu boede i arftøgtshuset. Efter hende søel flyttede han til majsaag 1880 atter til Frydenaal, hvor han nu bor i arftøgtet. Hustruen døde 1884 i februar i en alder af 69 år og tre måneder. Han opnaaede en alder af 84 år og døde først i juni 1901, begravet den 11. juni.

Christian Hansen og hustru Marie Margarethe i Frydendal havde følgende tre børn :

1. Hans Hansen .ejer af Frydendal - se nedenfor III
2. Jes Hansen, ejer af Østerholms kro, som han har iættet med sin hustru Kathrine Iversen, datter af Christian Iversen, Iorhen kromand paa Østerholm. Han tog haa steat 1880 i april. - et barn -
3. Elling Hansen, født 1866

H a n s H a n s e n

rik som ovenfor nævnt Frydendal i Iorpagtning af iaaeren 1876. Han er gift med Helena Thomsen, en datter af skibskaptajn Peter Thomsen ved Fynshav. - tre børn - Hans Hansen solgt steat 1899. Det blev uaparcelleret og kreen med en lille tokt solgt ior mig. Han flyttede til Østerholm, hvor han boede i sin braders gamle stea : tidligere Christian Dreyers stea, inatil han ved iaaerens død kunne bebo arbtgthuset ved Frydendal.

.....

Kreen paa Østerholm, der nævnes flere gange, blev i flere tid bortforpagtet paa visse aar og er maaske ved samme tid som gartnersteat solgt til ejendaa, omtrent ved aaaa 1760. Østerholm kro nævnes første gang 1694.

1. 1708 blev krohuset paa Østerholm med tilhørende bygninger, gaard og have forpagtet til Hans Jakobsen af Ketting ior en aarlig afgift paa 6 rigsdaler. 1712 nævnes Hans Bruer (brygger) og 1717 Hans Kromand paa Østerholm. 1721 har presten berettet den syge Krüger paa Østerholm.

2. 1723 og ifølge aar nævnes Hans Casper paa Østerholm.

3. 1761 er Hans Matsen kromand paa Østerholm

4. 1776 - 1790 Hans Hansen Iversen

5. 1807 - 1819 Christina Iversen

6. 1826 - 1846 Hans Iversen

7. 186. Christian Iversen.

8. Jakob Voigt af Hinmark blev gift med Christian Iversens enke.

9. 1880 Jes Hansen af Frydendal gift med Christian Iversens datter Kathrine Iversen (se ovenfor). Kreen paa Østerholm har parceller fra Steffen Gartners og Frederik Frederiksens steaer.

oooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooo

Alfabetisk navneliste til Familien Hansen, Østerholm Mølle

(kun mandnavne)

	side
A n d e r s e n , Nikolai Ernst, Østerholm (Gammelgaard)	3 og 4
" Jørgen, gaardejer i Mintebjerg	5
A h l m a n n , Hans, præst i Guderup (Egen sogn)	5 - 6
B e r g , Jørgen, Østerholm mølle	7
" Christen, møller i Brandstøl	7
Bonefeldt, Peter, gaardejer i Tandstet	8
Blytækker, Hans Christensen, Lillimølle	8
" Klaus, Guderup	3
B e r g , madam, Østerholm	5
B l e e h , Tanne, biskop i Odense	5
B l e m , KAKM Klaus Jacobsen, gaardejer i Sjellerup	5
B l e m e , Hans, adelsmand	1
Brodersen, Nicolai Frants, forvalter paa Øvelgenne 1743-45	3
" " forpagter paa Gammelgaard	3
Bütow, skibskaptajn, senere købmand i København	5
" Daniel Christensen, kronmand i Katryd	4
" Peter Jacobsen, gaardejer i "	9
C a r s t e n s , Dr. læge	8
C a s p e r , Hans, Østerholm	10
Christensen, Erik, lanastingsmand og gaardejer, Sigsgaard (Vendsyssel)	7
" Hans, paa Vestermølle	2
" Hans, møller, Østerholm	3
" Niels, " "	2 og 3
Clausen, Jørgen, foged paa Østerholm	3
D a m , Simon, gaardejer i Brandstøl	2
Danskwerth, Caspar, topografisk forfatter	1
D r e y e r , Christian, Østerholm	10
Dreier, Jacob, fra Elstrup, Østerlund ved Heraborg	4
D r i n g , amtmand	4
Eckermann, Dr. læge i Tangaholm ved Heraborg	4
Eklusen, advokat i Slesvig	4
Eriksen, Christian, Østerholm mølle	7 - 8
Eriksen, Lars Kjølsten, " "	7
Fisker, Jørgen, ved møllen (Helved)	1
F r a n e k , Peter, student, Hørup	5
Frederiksen, Frederik, Østerholm	10
" Peter, sogn i Hagenbjerg	2
G a r t n e r , Steffen, Østerholm	10
G i e s e , skibsreder i København	5
G r a v , Jacob Hansen, sogn i Hørup	5
Gerritsen, Jens Jensen, Holmbjerg eller Nylæsbybjerg	4
H a n s e n , Christen, paa Frederikshof	4
" " møller paa Østerholm	2 og 3
" Christian, parcøllist paa Frederikshof	4
" Christian MAM møller, Østerholm 3-b 6-7 8 og 9	7 - 8
" " , ejer af Frydendal 6 og 9 9 - 10	9 - 10
" H a n s , gaardejer i Kytrød	9
" " , møller paa Østerholm mølle 4 og 5 - 6	4 og 5 - 6
" " , ejer af Frydendal	10
" J e s , " af " 6. 8 - 2 og 10	6. 8 - 2 og 10
" J e s , ejer af Østerholm kro	10
" Jørgen, præst i Hotmark, den senere biskop 4 og 9	4 og 9
" " ejer af Bommerlund	5
" Matthias, lærer i Halm ved Heraborg	2
" " " Herandmølle	2

	<u>side</u>
Henriksen, Simon, møller paa Vesterengle	2
Hertug August til Plaa-Noraberg	1
Hertug Hans den yngre	1
Hinrichsen, sagfører i Graasten	5
Hollnaer, Jes, paa Østerholm (Andersen)	3
Iversen, Christian, kromand i Østerholm	4
" " " 1 " sen. og jun.	10
" H a n s " 1 "	10
" Hans Hansen, " 1 "	10
Jacobsen, Hans, kromand i Østerholm (Ira Ketting)	10
J e n s e n , Christen, møller i Berendsengle	2
Jensen, Familien, Møjbelgaard	2
" Thomsen, ved Fynshav	2
Johansen, Christian, parcellist paa Frederikshov	4
Johansen, Diederich, Over-og landsretssagfører, Sønderberg	5
J u h l e r , Jes Christensen, gartner i Østerholm	5
Jørgensen, Andreas, gaardejer i Mintebjerg, Hørup sogn	5
" Jørgen , "	5
" Paul, (kaldt Lambjerg) parcellist i Østerholm	5
Kesselring, monsieur, Ira Lilleengle	3
K n u d s e n , Johan Peter, Ira Ketting	4
K r e m s e n , Peter, Frydensal (Helved)	5
Leymand, Christian, skibskaptajn, Asserballekov	3
Linstow, von, amtmand	4
Madsen, Hans, kromand i Østerholm	10
Madsen, Nikolai, gaardejer i Skærtøft, Hundsløv mark	5
" P e t e r , gaardejer ved Frydensal	9
M i a n g , Lauritz, Guderup, Egen sogn	3
Mintberg, Jørgen, skibskaptajn ved Fynshav	5
" Jørgen Jørgensen, korralkaptajn ved Fynshav	5
M o e s , Christian Hansen, gaardejer paa Bjerget i Elstrup	4
" " " jun. " i Elstrup	4 - 5
Müller, Christian, sognepræst i Asserballe	5
Møller, Christen, parcellist paa Frederikshov	4
" M a n s , Lilleengle	3
" Hans Hansen, Vesterengle	2
" Jacob Hansen, gaardejer paa Massesgaard	5
" P e t e r , 1854	1 - 2
" " i Helved	1
" Rasmus Christensen, Lilleengle	5
Nyman, Hans Christensen, lærer i Myrholm	5
O b e l , præst i Netmark (Vendsyssel)	7
Paulsen, Jørgen, parcellist i Østerholm	5
" Peter, amtforvalter i Noraberg	3
von Pechlin, baron, amtmand i Noraberg	4
Petersen, Christen, møller paa Igebjerg mølle	1
" Christian, " paa Nørreengle	2
" H a n s , kromand i Frydensal	5
" " gaardejer i Helved, Netmark sogn	5
" Peter, gartner i Østerholm	4
" Steffen , "	3
Svendsen, sognepræst i Netmark	5-6
Steniensen, Simon, kromer i Svenstrup	5

Sørensen, Hans Nielsen, gaardejer i Mintebjerg, Herup sogn (se Maibøll-sigten fra Als II)	8
Thomsen, Peter, skibskaptajn ved Fynshav	10
Vogelsang, Nikolai Knudsen, Bommelund	6
V o i g t , J. Egen, kronand i Østerholm	10
W i t z k e , Familien	8

oooooooooooooooooooo
 !!!!!!!!!!!!!!!
 ooooooooooooooooooooo

Skrevet i tiden fra den 4. december 1955 til den 16. januar 1956.

Jejsing, den 16. januar 1956

Chr. Maibøll

Familien Hansen paa Østerholms Mølle, Egen sogn
 ~~~~~

Tilføjelse til side 3, efter Christian Knudsens
 samlinger til en familiehistorie, V. bind, side 17.

Hans Christensen, Møller, død 1772

Hans Christensen, møller paa Østerholm. Hans hustru kan ikke
 være Eleonora Elisabeth Andersen, en søster til Nikolai Ernst Andersen,
 ejer af Østerholms stamparcele, thi hun blev anno 1743 gift med skipper
 Christen Christensen Leymann af Adserballekov. Dog har Hans Christensen
 vistnok alligevel været besvogret med denne familie; han har maaske snarere
 været gift med en datter af hollænder Jes Andersen, og saaledes været
 en svoger til hollænder Klaus Andersen og kromand Thomas Jessen
 ved Fynshav. Sønnen, Christen Hansen, møller paa Østerholm, har da paa
 sin kones vegne kaldt Nikolai Ernst Andersen sin morbroder, men maaske
 selv været en fetter til ham. Hans hustru Margaretha Leymann var en
 datter af Christen Christensen Leymann, skipper i Adserballekov, og hu-
 stru Eleonora Elisabeth Andersen og født anno 1749.